AIDAI

Lietuvių informacinis leidinys – Lithuanian Bulletin of Information

MONCHENAS, RUGSĖJO MĖN. 8D, NR. 2 (4)

ŽMOGUS IR TĖVYNĖ

(Rugsėjo 8 d. proga)

Kada istorija vyksta, ją tenka ne iš knygų skaityti o kiekvienam, norint ar nenorint, įsisukti į jos ratą ir ją pačiam išgyventi. Parašyti apie įvykius, sudaryti knygų tomus yra būsimųjų kartų rūpestis.

Į tokią įvykių jūrą yra patekęs ir šių dienų žmogus. Istorija visuomet kalba apie vyksmą, bet ji retai žino panašių į šiandieninį faktų, kada dar visas pasaulis garuoja po tik pasibaigusios karo audros. Tik prasidėjusi taika jau ima raminti įsisiūbavusio pasaulio jūrą. Bet žmogus ir šiandien dar tebėra tas pat laivelis be uosto ir be vietos įmesti inkarui. Gal būt, geriau negu jo pirmtakai šių dienų žmogus suprato, kad „mes neturime šičia pasiliekančio miesto". Nieko nėra, kas būtų likę nepaliesta. Griuvo miestai, namai ir bažnyčios; ugnis prarijo didžiausius meno paminklus, sunaikino žymiausias literatūrines vertybes. Ir pats šių vertybių kūrėjas — žmogus, visa palikęs, paėmęs tik tai, kas buvo įmanoma paskubomis pagriebti, išėjo, išbėgo, ištrūko. Norėjęs užsitikrinti savo ateitį materialinėmis gėrybėmis, jisai skaudžiai turėjo pajusti tik sąlyginę jų vertę. Ir šiandien, peržengęs taikos vartų slenkstį, jis mato, kad jam beliko tik dvasinės vertybės, kurias jis patsai savo atmintyje ir savo sielos gelmėse susikrovė. Tik šitai yra jo nuosavybė ir jo nenykstantis turtas; tai liko nuosavomis žmogaus vertybėmis, jo tikrąja brangenybe.

Viena iš tokių napajudinamų žmogaus vertybių yra tėvynė ir jos meilė. Bet šis benamis keleivis net savo realiąją tėvynę, prakaitu laistytą, džiaugsmais ir vargais puoštą žemę, turėjo palikti. Jinai, kaip materialinės padėties užtikrintoja, irgi daugeliui išnyko iš po kojų. Keleivis šiandien, mėgindamas sustoti, susimąsto. Susimąsto, kaip tas, kuris, be pertraukos ėjęs sléniais ir skardžiais, išvargęs, pasijunta esąs dar tik pakeliui į kalno viršūnę. Nejau jis vis dar turės keliauti? Nejau jis vis tik tolės nuo savojo krašto; nejau jisai visai be tėvynės liko?...

Ir vis dėlto žmogus šiandien ir svetur nėra be tėvynės. Tėvynė liko jo širdies turtas, kurį jis kartu nešiojasi ir kurio niekas iš jo neatėmė, jeigu jis tik mokėjo jį saugoti.

Tėvynė ir jos meilė darosi šiandien jam dar ryškesnė. Ji yra ir toliau tas pat švyturys, į kurį mūsų jūrininkas per audras naktį plaukė ir plaukia.

Ir šis išvargęs keleivis nėra benamis ir nėra be tėvynės. Kol jis dar dvasinių vertybių neprarado, kol jis savęs neprarado, neprarado jis ir savo tėvynės ir meilės jai. Ir tauta yra tol atspari ir vieninga, kol jos sūnūs neišleidžia šito iš akių ir iš širdies.

Greit istorijos laikrodis išmuš rugsėjo 8 dienos šventę. Ir mes sustosime ir susimąstyme. Ši diena yra mums didi ir garbinga. Juo labiau ji mums yra šiemet svarbi, kada ji yra ir pirmoji lietuviškoji tautos šventė taikoje. Bet, deja, ši diena mums dar neleidžia per daug džiūgauti, nes per ją slenka ir skausmo šešėlis. Juk mes vis dar tebesame tie benamiai keleiviai. Todėl mes žvelgiame šia proga į save, susimąstome ir vis dėlto nesame be vilties, nes mes nesame be tėvynės. *Ji yra mumyse.*

Žinodami tai, neužmirškime taip pat, kad tėvynė mus įspareigoja ir skatina savo elgsena įrodyti esant jos vertus. Kol tėvynės sąvoka yra mūsų protuose ir meilė jai mūsų širdyse, mes nesame ir neliksime be jos.

Milžinai ir skruzdės

Susirinkę plataus pasviečio milžinai galiūnai ilgai galvojo, tarės, kalbėjo — ir nutaré pastatyti aukštame kalne didelius sau rūmus.

Iš didžių kalnų kieto juodo granito ir balto, kaip sniegas, marmuro taše didelius luitus, lygino ir krové į storas būsimų rūmų sienas.

Pastaté galiūnai rūmus su devyniomis eilėmis, po devynias lieknas lyginto marmuro kolonas ir aukštą, siekiantį dangaus debesis, bokštą su kuoru.

O rūmų vidų išpuošé brangiais akmenimis ir auksu išmargino. Pačiame gi rūmų vidury pastaté didelį, krikštolinį kvepiančio saldaus vyno indą pasaldinti garbės ir džiaugsmo dienai.

Bet šit atėjo iš tyrų slénio maža skruzdélė, įšliaužé į rūmus, ir, įkopus į bokšto viršūnę, išperėjo šeimą, o ta šeima kitas šeimas, ir pasklido po visą plačių rūmų vidų iki kiemo sienų ir užteršé skruzdės visus rūmų kampus ir saldų džiaugsmo vyną.

Milžinai galiūnai nerado būdo išvaryti visoms skruzdélėms iš savo pilies rūmų sienų, susirinkę tarés — ir supykę nutaré sugriauti didžius rūmus. Sujudino milžinai devynias eiles, po devynias lieknas kolonas, ir, susiūbavę rūmai, griuvo, trupédami į dulkes ir mažus šipulius.

Taip galiūnai, sugriovę rūmus, išsiskirsté apmaudoje po platų pasaulį — be valios, be džiaugsmo ir be vilties.

O skruzdės iš rūmų dulkių ir šipulėlių susikrovė sau tinkamus rūmus ir ramiai tebeviešpatauja.

Iš Kazimiero Šimonio „Girių giesmių" išleistų „Sakalo" 1936 m. Kaune.

B. Brazdžionis

Laisvės paukštis

Esu aš paukštis, vėtroj nepaklydes
ir niekad neišleidęs žemės iš akių,
skrendu viršūnėn, kur kaip saulė žiedas žydi,
regiu jį ryt dienoj galingą, šviesų, didį
ir pro perkūnijų didėjimą šaukiu:

Esu aš paukštis, ūkanoj pabudęs,
skrendu žvaigždžių pakalnėn šion atnešt,
širdies kad nesuėstų laiko rūdys,
žiedų kad nepakąstų skausmo rudens,
žmogus kad mestų pančių grandines.

Esu aš paukštis, kurs bedugnėj nardo,
kurs nei prieš mirtį, nei prieš naktį nedrebės,
kas tars kaip burto žodį mano vardą, —
pro lemtį viešpačių ir pro teisybę kardo
kaip talismanas jam, parpuolusiam, skambės:

Esu aš paukštis, lanko nepašautas,
nesuviliotas aukso narvo, deimanto grūdų,
iš ten, kur liko mirčiai lizdas krautas,
į ten, manan balsan kur kyla tautos, —
gyvent! gyvent jus šaukdamas skrendu.

Iš „Per pasaulį keliauja žmogus".

TRUPUTIS

MARGOJO MŪSŲ GYVENIMO

1. Organizacinio

Muencheno Apygardos atstovų suvažiavimas. Š. m. rugsėjo mėn. 2 ir 3 d. d. Muenchene įvyko Apygardos atstovų suvažiavimas. Jame dalyvavo deleguotieji iš sekančių vietų: Landau, Dingolfingo, Traunšteino, Memmingeno, Mühldorfo, Simbacho, Kempteno, Illertiseno, Landsbergo, Eichstaetto, Landshuto, Vilsbiburgo, Rosenheimo, Ingolstadto, Murnau, Dillingeno, Regensburgo, Mindelheime, Beilngrieso, Pfaffenhofeno ir Muencheno.

Suvažiavimą atidaré ligšiolinis Münchено Apygardos pirmininkas kun. V. Bagdanavičius, iškeldamas suvažiavimo reikšmę ir jame svarstytinas problemas. Toliau, vykdant numatytą darbotvarkę buvo išrinktas susirinkimo prezidijumas.

Suvažiavimas praėjo dideléje darbo nuotaikoje. Visi atstovai, nežiūrint didelio varginančio kelio, kuris juos į čia vedė, uoliai dalyvavo visų rūpimų klausimų sprendime. Svarbiausias suvažiavimo tikslas buvo išrinkti naują, Lietuvių Sąjungos įstatais nustatytą apygardos valdybą, garbės teismą ir revizijos komisiją.

Demokratišku būdu, slaptu balsavimu, į naująją Münchено apygardos valdybą buvo išrinkti: Dr. Kalvaitis, Prof. Dr. Meškauskas, mok. Ignatonius, inž. Baublys, Dr. Bieliauskas; į garbės teismą: Sugintas, Liūdžius, Vainauskas, Kazlauskas, Bagdanavičius; į revizijos komisiją: Daugnora, Šileika ir Viliaudas.

Suvažiavime buvo paliesta daug ir mums svarbių klausimų. Visų pirma jau pats organizacijos klausimas davė progos daug kam pasisakyti. Kai kurie atstovai pareiškė savo nuomonę, kad būtų tiksliau eiti pamažu prie Bavarijos paskirstymo į keletą apygardų; kitų gi nuomone siektina, kad visai amerikiečių valdomai sričiai būtų tik viena apygarda. Šis klausimas atidėtas ateičiai.

Smulkesnis Lietuvių Sąjungos perorganizavimo projektas yra raštu paliktas apsvarstyti naujai apygardos valdybai ir tuo klausimu pasitarti su centru.

Münchено skyriaus atstovų noras sulieti apygardos ir skyriaus valdomuosius organus į vieną suvažiavimo dalyvių buvo griežtai atmestas.

Suvažiavimas ypač gyvai pasisakė, kad apygarda turinti tampriau bendradarbiauti su skyriais, tikrinti jų darbą ir t. t. Buvo pasiūlyta įvesti specialų skyrių vizitavimą.

Švietimo problemoms išspręsti suvažiaviams reikalavo griežtesnės centralizacijos, suvienodinimo mokyklų programų ir racijonalesnio mokomojo personalo paskirstymo. Tas pat pageidavimas galioja ir mūsų menininiams pasirodymams.

Dokumentų suvienodinimo reikalu nuspręsta įvesti bendrą liudijimų formą, nes ligišiolinis įvairumas mažina jų vertę. Formos nustatymas paliktas apygardos valdybai, bendradarbiaujant su centru.

Bene pati svarbiausia šiandien yra darbo problema. „Mūsų tragizmas yra nepajėgume rasti kokio nors darbo.“ Be darbo gi mūsų žmonės demoralizuojasi. Todėl suvažiavimas nusprendė, kad mums reikia patiems ieškoti užsiėmimo, jei jau ne kitaip, tai bent organizuojant kursus, ratelius, žodžiu, visais būdais stengiantis išnaudoti laiką savo pasiruošimui, pasitobulinimui.

Su džiaugsmu buvo konstatuota, kad mūsų išeivija jau turi keletą lietuviškų laikraščių, kurie pasišové užpildyti spausdinto žodžio spragą. Čia išeiną „Aidai“ turės uždavinį informuoti ir jungti visų pirma visą Bavarijos apygardą. Suvažiavime buvo iškeltas visų skyrių laikraštyje bendradarbiavimo reikalas.

Nors suvažiavimas pradžioje rodė nemažą disonasą ryšium su Münchено visuomenės keliamais ginčais, bet pabaigoje ir šitai išsilygino. Bendri vargai, bendri siekiai, bendri rūpesčiai išsklaidė mažus debesėlius ir visus vėl suvienijo lietuviškoje dvasioje.

Suvažiavimas pareiškė savo apgailestavimą, kad centras neatsiunté savo atstovo. (jž; vd)

Kemptene rugpiūčio 14 d. įvyko lietuvių kolonijos susirinkimas, kuriame aptarti įvairūs vietos lietuvių gyvenimo klausimai. Išrinkta nauja valdyba, kurion įeina: dr. J. Kaškelis — pirmininkas, inž. Pebedinskas — vicepirmininkas, Gaušas — sekretorius, prof. Kolupaila — iždininkas, kultūrinio veikimo reikalams — doc. dr. Damušis, darbo ir socialiniams reikalams — Žukas, laisvas narys — Mieželis.

Beilngrieso lietuvių bendruomenę sudaro Beilngrieso, Riedenburgo, dalis Eichstätto ir Parsbergo apskrityse gyv. lietuvių. Tuo tarpu gyvenimo sąlygos yra geros. Gaunamos dvigubos maisto kortelės. Gražiai sugyvenama tarpusavyj ir su vietos komendantūra. Komiteto pirmininkui komendantūra pavedė rūpintis visų apskrityj gyvenančių svetimšalių reikalais. Lietuvių komiteto būstinė virto, tarsi, užsieniečių centru.

Rugpiūčio mėn. 19 dieną įsisteigė L. R. K. skyrius. Skyriaus valdyba sudaro dabartinis lietuvių komitetas.

Augsburge lietuvių iš viso apie 1500. Jie gyvena dviejose kolonijose kartu su latviais, estais ir ukrainiečiais. Gyvenimo sąlygos geros.

Traunšteino lietuvių komitetas veikia nuo 1945. V. 20 d. Paskutiniu laiku ten gyvena apie 200 lietuvių.

Illertisene, nedideliame Švabijos mietelyje, prie sraunaus Illerio yra susispietę 70 lietuvių. Iki šiol gyvena paskirai kaimuose. Rudsėjo 1 d. buvo įsteigta stovykla. Stovyklai vietos amerikiečių karinė valdžia davė gražų viešbutį ir puikiai aprūpino būtinais reikmenimis.

Naujasis Ulmas savo geromis pusėmis gal tik paskutiniu metu tegalės imti girtis. Šiaip čia, amerikiečiams užėjus, lietuvių geras vardas tam tikros grupės asmenų buvo daugelyje atvejų pažemintas. Mat, paleidžiant visus iš kalėjimų, per apsirikimą išėjo į laisvę ir keletas desėtkų lietuvių kriminalinių musikaltėlių, kurie, pajutę „laisvę“ vėl pasižymėjo savo senomis ydomis. Deja, prie šios grupės prisidėjo ir kiti lengvabūdžiai tautiečiai. Vietos komitetui darbo sąlygos buvo nepavydėtinos. Dabar visi tie „narsuoliai“ išsiskirsté. Vieni jų išvyko į Lietuvą, kitus gi UNRRA išvežé į Günsburgo lagerius.

Br. Žadovainis

2. Švietimo

Kemptene rugpiūčio 31 d. įvyko iškilmingas pilnos gimnazijos ir pradžios mokyklos atidarymo aktas. Dalyvavę UNRROS atstovai pasaké gražias kalbas ir pasirašé ant steigimo dokumento. Gimnazija darbą pradėjo rugsėjo 1 d. pamaldomis, kurias atlaikė gimnazijos kapelionas kun. Gasiūnas. I ir VIII klasės veikia jau 2 mėnesiai. Pradžios mokykla jau suskubo išleisti pirmąją savo laidą. Šeši mokiniai gavo keturių pradžios mokyklos skyrių baigimo pažymėjimą. Gimnazijos direktorium yra doc. dr. Damušis; pradžios mokyklos vedėju — mok. Girdžiūnas.

Įvykusiame steigiamajame mokytojų draugijos susirinkime nusistatyta rūpintis mokytojų profesiniais ir socialiniais reikalais, rengti tėvams ir visuomenei pedagoginio turinio paskaitas. Valdybon išrinkta: kun. Gasiūnas, gimn. insp. Graužinis ir mok. Krasauskaité.

Veikia anglų ir prancūzų kalbų, buhalterijos ir stenografijos kursai. Artimiausiu laiku pradeda veikti ir šoferių kursai.

Prieš kurį laiką prof. Kolupaila baigé 20 populiarių paskaitų ciklą. Dabar tolesnę populiarių paskaitų eilę suorganizavo inžinierų draugija. Paskaitos tebevyksta.

Suaugusiųjų švietimui tvarkyti steigiamas liaudies universitetas. Švietimo ir aukléjimo skyriui vadovauja At. Kairys.

Augsburge jau nuo pirmųjų kolonijos kūrimosi dienų pradéta rūpintis kultūriniu darbu bei švietimu. Tam tikslui darbininkų netrūko. Prieš du mėnesius atidaryta lietuvių gimnazija. Pradžioje veiké tik keturios klasės. Gimnazijos steigimo darbe daug nuopelnų turi dabartinis jos direktorius doc. dr. A. Vasiliauskas. Gimnazija atidaryta koncertu, kuriame pasirodé vietos menininkai ir moksleivija. Mokinių iš viso apie 100.

Be gimnazijos, Augsburge veikia anglų k., prancūzų k., vokiečių k., buhalterijos ir šoferių kursai. (VyCha)

Erlangeno universitetas savo darbą pradés spalių 15 d. arba lapkričio 1 d. Veiks medicinos, teisės, filosofijos ir gamtos mokslų fakultetai. Studentai

yra registruojami. Ligi dabar jau įsiregistravo apie 3000 studentų, jų tarpe apie 200 lietuvių. Atrodo, kad studentams teks organizuoti stovyklą — bendrabutį, nes patalpų klausmas yra gana aštrus. Lietuvių studentų atstovybei Erlangene vadovauja stud. Gudaitis (Bismarckstr. 36). (kep)

Münchene lietuvių gimnazijos direktoriumi yra paskirtas p. Kazlauskas. Laukiama, kad gimnazija pradės savo darbą.

UNRROS pavedimu Münchene rugsėjo 10 d. pradės veikti visų tautų studentams akademiniai kursai. Paskaitas skaitys Münchene gyveną užsieniečiai mokslininkai. Kiek sąlygos leis, yra pramatyta siekti universiteto lygio.

3. Meninio

Traunšteine dalis jaunimo UNRROS pagalba sudaré meno būrelį. Bendrame visų tautų pasirodyme dalyvavo tautiniais šokiais ir daina (solo). Šiaip, trūkstant chorvedžio, ir kitų meno šakų vedėjų, jaunimas savo pajėgumo negali reikiamai parodyti.

Illertisene jau keliskart lietuvių visuomenei koncertavo solistas Salučka.

Augsburge vietos pajėgos, Kauno ir Vilniaus dramos aktoriai, kuriems vadovauja rež. Palubinskas, surengé keletą pasirodymų Augsburge ir apylinkėse.

Mišrus choras, vadovaujamas muziko M. Leškio, žavi ne tik kolonijos gyventojus, bet ir amerikiečių armijos bei UNRROS atstovus.

Tauštiškų šokių grupė, vadovaujama baletmeistr. Modzeliausko, turėjo didelį pasisekimą.

Buvęs puč. orkestro dirigentas, muz. Valeika organizuoja didesnį saloninį — džazo orkestrą, kuris žada greit pasirodyti.

Kemptene Br. Jonušas organizuoja profesinį muzikinį ansamblį „Lithuania". Ansamblio vyrų choras pirmą kartą pasirodo tautos šventės dieną — rugsėjo 8.

Münchene buvo projektuojama įsteigti lietuvišką operą. Ligi šiol, turimomis, žiniomis, pati pradžia jau buvo padaryta. Tenka pasigesti tolesnių šia linkme darytinų žygių.

Muz. J. Bertulio vadovaujamas lietuvių choras UNRROS suruoštose įvairių tautų chorų varžybose laimėjo pirmąją vietą.

4. Religinio

Memmingene visus lietuvius jungia pamaldos, kurios kiekvieną sekmadienį (10,30) vyksta gražioje priemiesčio Amendingeno bažnyčioje. Lietuvių klebonu yra kun. A. Kardauskas.

Münchene misijos, vedamos tėvo Bružiko S. J., turi didelį pasisekimą. Dabar jos tęsiamos antroje lietuvių stovykloje (rugs. 2—8 d.).

Pamaldos laikomos kas sekmadienį sekančiose bažnyčiose: Kaulbachstr. 31a, 10 val.; Oberföhringe, Šv. Lauryno bažn., 10,45 val.; Laime, Jėzaus vardo bažn. 11,30 val.

Pusę valandos, prieš prasidedant, pamaldoms visose bažnyčiose yra klausoma išpažintis.

Lietuvių klebono Münchene adresas yra: kun. Parancevičius, München 23, Clemensstr. 45.

5. Spaudos

Dillingeno lietuviai rugsėjo 1 d. gavo į rankas savą leidinį „Mūsų kelią". Tai vėl naujas lietuvių laikraštis daug žadąs ir gražiai vedamas. Laikraštį leidžia Lietuvių Sąjungos Dillingeno skyriaus valdyba; jį redaguoja D. Penikas ir redaciné komisija. Tenka pasigesti lietuviško raidyno; bet ateityj. tikimasi, ir šią kliūtį nugaléti. Lietuvių Sąjungos pirmininkas prof. Dr. J. Krikščiūnas „Mūsų Keliui" pasiunté geriausius sveikinimus ir linkėjimus.

Kemptene pirmiausiai pasirodęs sienlaikraštis „Alguvos Baras" šiomis dienomis jau išeina 10-tuoju numeriu. „Alguvos Baras" kempteniečiams išleidžia kasdien dienos žinias. Ligi šiol dienos žinios jau išėjo 100-tąjį kartą. Tuo pat vardu eina ir neperijodinis rotatoriumi spausdinams leidinys. Jis šią savaitę išeina antrąji kartą. Visas tris „Alguvos Baro" laidas redaguoja bendra komisija. Vyr. red. dviems pirmosioms yra C. Surdokas, tečiajai — Alf. Šešplaukis.

Beveik nuo pat sienlaikraščio pasirodymo dienos (1945. V. 20) Kemptene veiika ir literatų-žurnalistų būrelis. Būrelio susirinkimai vyksta kas antradienį, kuriuose skaitoma sava kūryba.

Rugsėjo 9 d. organizuojamas literatūros vakaras. (cs)

6. Sportinio

Augsburge sportininkai labiausiai mėgsta futbolą ir krepšinį. Futbolo komanda laimėjo prieš ukrainiečius ir amerikiečius; su lenkais sužaidė lygiomis. Krepšinyje pirmauja taip pat lietuviai. Tinklinio rinktiné yra kiek silpnoka.

Münchene per. sekmadienį (IX. 2) Lohengrin stovykloje buvo UNRRA vadovybės iniciatyva surengta sporto šventé. Šventėje dalyvavo lietuvių, rumunų ir latvių sportininkai. Ir šį kartą pajėgūs ir laimėjo daug pirmųjų vietų. mūsų sportininkai pasirodé pakankamai

Sporto varžybų rezultatai yra sekantieji:

Moterų gr. — bėgimas —: *80 m.* I-Liet. (Malinauskienė), II-Lat., III-Liet. (Juodvalkytė); *200 m.* I-Vičiulytė, II-Judvalkytė, III-Malinauskienė (visos lietuvės); *šuolis į tolį:* I-Latv., II-Liet. (Malinauskienė).

Vyrų gr. — *100 m.* I-Liet. (Grybauskas), II-Latv., III-Liet. (Ignaitis); *200 m.* I.-Liet. (Beržanskis), II-Liet. (Lepečka), III-Latv.; *400 m* I-Latv., II-Rum., III-Liet. (Povylaitis); *1500 m.* I-Liet., II-Latv., III-Liet. (Kindurys); *estafetę* — 4 × 100 — gražia persvara laimėjo lietuviai (Lepečka, Ignaitis, Beržanskis, Grybauskas), II-Latv., III-Rum.; *šuolis į tolį:* I-Povylaitis, II-Beržanskis, III-Grybauskas; *virvę traukiant*, lietuvių aštuoniké įveiké rumunus, bet po atkaklios kovos pasidavé latviams.

Saulės spinduliais apibertame stadijone gražiai mirgėjo *latvių tautiniai šokiai.*

Krepšinyje lietuviai pasirodé tikrai meistriškai: per 15 min. sukrové latviams 26:2.

Vakare saléje buvo *bokso rungtynės*, kur lietuviai su V. Montvila priešakyje, lietuvių spalvas irgi gražiai reprezentavo. Baigus visas rungtynes, UNRROS vadovybé išdalino dovanas visų varžybų pirmųjų 3 vietų laimėtojams. Šia proga yra malonu pažymėti, kad UNRROS vadovybė, tikrai daug démesio kreipia stovyklinėms kultūrinėms pramogoms. Jos pritarimu, o lietuvių inž. Baublio ir A. Vakselio rūpesčiu, buvo įrengtas šioje stovykloje stadijonas, futbolo, tinklinio ir krepšinio aikštės, buvo išspręstas opus aprangos klausimas. Šiomis varžybomis buvo pradėtas stadijono naudojimas sporto reikalams. (vš)

IEŠKOJIMAI

10. Albinas Paškauskas ieško dukters Birutės Ramanauskienės su vyru ir vaikais, gyv. Zittau ü. Pettau (Saksonijoje). Pranešti į L.S.-gą Münchene.

11. Kun. A. Kardauskas, Memmingen, Wagnerstr. 1, — — Vytauto Tamulaičio, gyv. Quedlinburge; — — Juozo Šimaičio; — — Kun. A. Rubiko.

12. Bronius Bražinskas, Würzburg, Nordkaserne, — — žmonos Adelės Bražinskienės, sūnaus Algimanto, dukters Birutės; — — Bonifaco Urbanto. Visi pask. metu gyv. Sudetengau, Kreis Dauba, Post Woken 36.

13. Teodora Žadeikytė, München, III-ji liet. stovykla, — — brolių Jono, Juozo ir Stasio Žadeikių, Lietuvoje gyv. Užvenčio valsč.

14. Švedienė Ona, München, Rauchstr. 1, — — vyro gyd. Eugenijaus Švedo, gyv. Dresdene.

15. Am. lietuvis ltn. Vincas Kiknevičius, — — savo dėdžių Kulokų, kilusių iš Kauno apylinkės. Pranešti adr. Co A 69 Starnberg Sig. Bat., arba „Aidams".

16. Vytautas Norkus, Landshut, Niedermayerstr. 8, Z. 35, — — Arminaitės Eugenijos, gyv. Fürstenwald/Spree; — — Kubiliūno Jeronimo, gyv. Kaune.

17. Jonas Augustinavičius, Kreis Ravensburg, G. de Fronhofen, — — Andriuškaitės Bronės, 13 m., gyv. Türingijoje, kil. iš Viekšnių v.

18. Jokūbas Baublys, Wolnzach-Markt, Kr. Pfaffenhofen, Obby. — — savo giminių.

19. Kviklienė Broné, Illertissen, Schwaben, Liet. Stovykla, — — Dr. Ant. Kaminsko.

20. Barščiauskas Juozas, Minden i. W., Holzhausen II, b. Frau Brinkmann, — — sūnaus Juozo-Vytauto Barščiausko.

21. Ambrozaitis Juozas, Starnberg, Ludwigstr. 4, — — Stasiūnaitytės Marcelės ir Krikščionaičio Jono, gyv. Vadžgiryj.

22. Juozas Petkaitis, Mühldorf, liet, stov., — — Kun. S. E. Kolesinskio, gyv. š. m. bal. mén. Wangeno apskr.

23. Dervojadaitienė Elena, Mühldorf, liet. stov. „Rūta", — — mokytoto Dėdino Juozo su šeima iš Virbalio.

Alp 17

IŠ VISO PAUSALIO

Tol Rytai. Japonijos okupacija vyksta planingai. Gyventojai okupacijos veiksmuose nedalyvauja, tačiau laikosi korektiškai ir nedaro nė mažiausių trukdymų.

Tokijos radijo siųstuvas jau perimtas amerikiečių kontrolėn.

Gen. McArthuras savo vyr. būstinę įkūrė Jokohamos mieste. Galutinai įsikurs Tokijoj, buv. J. A. V. pasiuntinybės rūmuose.

Balkanai. Marš. Titas nacijonaliniam tautos susirinkimui (senatui) pasiūlė visuotinus rinkimus *Jugoslavijoje* pravesti š. m. lapkričio mėn. 11 d.

5 didžiųjų valstybių užsienių reikalų ministerių taryboje bus svarstoma *Bulgarijos, Vengrijos* ir *Rumunijos* vyriausybių sudarymo klausimai.

Maskvos radijas VIII. 27 d. pranešė, kad Kalininas priėmė *Rumunijos* pasiuntinį Maskvoje. Pasitarime dalyvavo Dekanazovas ir kiti sovietų politikai.

Lenkija. Iš Varšuvos pranešama, kad suskilo Lenkijos ūkininkų partija. Atskalai vadovauja min. pirm. pav. Mykolaičykas ir dr. Kieznikas.

Į Varšuvą yra atvykusi Amerikos delegacija. Apie jos misiją nieko nepranešama.

Ekzilinė Ispanijos vyriausybė sudaryta Meksikoje. Joje atstovaujamos visos buv. ispanų politinės partijos, išskyrus komunistus. Meksikos vyriausybė šią ispanų vyriausibę jau pripažino.

Pagrindinių karo nusikaltėlių sąrašas jau paskelbtas. Jie bus teisiami rudenį tarptautinio teismo Nürnberge. Sąraše figūruoja 24 pavadės, tarp jų: Goeringas, Hessas, Ribbentropas, Ley, Rosenbergas, Papenas, Speeras, Raederis, Doenitzas, Saukelis (savu laiku lankęsis Kaune ir iš Lietuvos pareikalavęs 100.000 darbininkų) ir kt. Kitų asmenų tardymai tęsiami.

Vokiečiams leista politinė veikla. Iš vyr. amerikiečių būstinės Frankfurte pranešama, kad vokiečiams leista organizuoti politinį gyvenimą demokratiniais pagrindais. Tuo tarpu didesnė politinės veiklos centralizacija neleidžiama.

Keturios OKW klaidos pagreitino vokiečių armijos pralaimėjimą, — pareiškė feldmaršalas Montgomery. Šios klaidos buvo: 1. Rusijos užpuolimas; 2. vokiečių karinės vadovybės apsisprendimas, išsikėlus alijantams į Prancūziją, kovoti ne į šiaurę, bet į pietus nuo Senos upės; 3. priešpuolis Ardėnuose, kuris sutrukdė vokiečiams atsisukti prieš rusų pajėgas; 4. nusistatymas mūšį dėl Vokietijos vesti ne į rytus nuo Reino, bet į vakarus.

Paleidžia vokiečius belaisvius. Berlyno radijas pranešė, kad Sov. Sąjunga artimiausiu laiku paleis 412.000 vokiečių belaisvių, kurie yra invalidai ir nebetinka darbui.

Smalsumas savo esmė yra ne kas kita kaip tuštybė; daugiausia trokštama ką nors sužinoti, kad paskui būtų galima apie tai kalbėti. Vien tik dėl pasigrožėjimo vaizdais daugumas niekad neplauktų jūra, jeigu vėliau negalėtų apie tai kalbėti ir tuo atkreipti į save kitų dėmesį.

Pascal, Pensées.

TIE PATYS RŪPESČIAI IR AZIJOJE

Š. m. rugpjūčio mėn. 26 d. Londono radijo komentatorius, darydamas tarptautinės politikos apžvalgą, pareiškė, kad Europas problemos kartojasi Tolimuose Rytuose, tik dar didesne apimtimi; čia karas ilgiau tęsėsi, tad ir jo pasekmės esančios didesnės.

Kaip Europą, taip ir tolimuosius Rytus pirmiausia spaudžia didžiuliai ekonominiai sunkumai. Londone įvykusioje UNRROS konferencijoje išaiškėjo, kad pasauliné maitinimo padėtis yra sunki, pati sunkiausia nuo karo pradžios. Šių metų derlius, numatoma, bus 10-12% mažesnis, negu pereitais metais. Teks patirti duoninių bei pašarinių javų, mėsos, cukraus nepriteklių, nes pasauliniai ištekliai yra mažesni negu suvartojimas. Pergalėtojos valstybės pačios pas save įveda naujai arba palieka ir toliau maisto racionalizavimą, kad galėtų padėti tiems kraštams, kuriems bado smėkla žiūri į akis. Artėja žiema, o gyvenamų patalpų, kuro, šiltų rūbų ištekliai labai ir labai riboti. UNRRA, kuri buvo sukurta pokarinei Europai šelpti, nutarė šelpti ir Tol. Rytų, ypač iš japonų išlaisvintas kinų provincijas.

Ekonominės problemos rimtos, bet, jas sprendžiant, nėra jau taip sunku rasti bendrą, visoms šalims priimtiną sprendimą. Žymiai sunkiau yra su politinėmis problemomis.

Trumpai prieš pabaigą kovų į karą prieš Japoniją išėjo Sov. Sąjunga. Paskelbus kapituliaciją, atskiros japonų armijos nepaklausė imperatoriaus įsakymo padėti ginklus ir gynėsi toliau. Tačiau gynimasis nebuvo efektyvus, ir tai įgalino raud. armiją lengvai užimti didžiulius japonų valdytus teritorijų plotus, kaip tai: visą Mandžiūriją, Korėjos pusiasalį, pietinę Sachalino salos dalį, kelias Kurilų salyno salas ir t. t. Kairo gi konferencijoje, kurioje dalyvavo J. A. V. prezidentas Rooseveltas, Anglijos min. pirm. Churchilis ir Kinijos generalissimas Tšiangkaišekas, buvo nutarta Mandžiūriją grąžinti Kinijai, o Korėją padaryti nepriklausoma. Kurilų salyną Jungtinės Amerikos Valstybės, laivyno tarybos pasiūlymu, yra numačiusios kaip šiaurinę Ramiojo Vandenyno gynimo sistemos ribą. Padėtis, atrodė, dar labiau susikomplikavo, kai Anglijos užs. reik. min. Bevinas, Londono radijo VIII. 23 pranešimu, pareiškė, kad Prancūzija šiuo metu negalinti perimti jai priklausiusios Indokinijos administravimo, o kinai pareiškė savo pretenzijas į buv. Did. Britanijos jūros tvirtovę Hongkongą.

Šios Tol. Rytų teritorinės komplikacijos tuo tarpu netapo rimtesnių konfliktų priežastim ir pamažu pradeda spręstis taikingu keliu. Didžioji Britanija, pareiškusi, kad nesutiks su jokiais Tol. Rytų kolonijose pakeitimais, pasiuntė laivyną, kuris užėmė jai priklausiusį Hongkongą. Singapūrą laikinai pavedė australų kariuomenės kontrolei. Radijo bangomis ateina žinios, kad Prancūzijos pajėgos, atrodo, zu J. A. V. ir Did. Britanijos pritarimu žygiuoja užimti Indokinijos. Londono radijo š. m. VIII. 27 d. pranešimu, dėl laikinos Korėjos pusiasalio okupacijos irgi susitarta: pietinę pusiasalio dalį užima J. A. V. kariuomenė, šiaurinė paliks Sov. Sąjungos žinioje.

Sov. Sąjungos — Kinijos draugiškumo sutartimi išspręstas ir Mandžiūrijos likimas. Ši sutartis buvo pasirašyta rup. mėn. viduryj ir turėjo būti paskelbta, kai abiejų valstybių vyriausybės ją bus ratifikavusios, š. m. VIII. 27 d. sutarties tekstas buvo paskelbtas Maskvoje ir Tšunkinge, nors nebuvo girdėti, kad Tšiangkaišeko vyriausybė jau būtų ją ratifikavusi. Svarbiausias sutarties punktas kaip tik ir liečia Mandžiūrijos klausimą: Sov. Sąjunga įsipareigoja per 3 mėnesius nuo Japonijos kapituliacijos pasirašymo Mandžiūriją perleisti visiškon Kinijos valdžion. Tačiau ta pačia sutartimi Sov. Sąjunga gauna lygias su Kinija teises į Daireno uostą bei į rytinės Kinijos ir pietinės Mandžiūrijos geležinkelius. Eventualų Port Arthuro gynimą perima Sov. Sąjunga, Kinija — tik civilinę administraciją.

Įdomu pastebėti, kad, vos porai dienų praėjus po draugiškumo sutarties su Sov. Sąjunga pasirašymo, Kinijos min. pirm. Dr. Soongas, Londono radijo VIII. 17 žiniomis svarbių pasitarimų su J. A. V. vyriausybe atvyko į Vašingtoną. Tačiau iki šiol apie pasitarimų eigą bei jų pobūdį nieko nepranešama.

Kurilų salyno klausimas dar nepajudintas.

Šios apžvalgos pradžioje minėtasis radijo komentatorius pažymėjo, kad politinių bei ekonominių problemų sprendimą trukdo susidarę ideologiniai skirtumai. Iš japonų išlaisvintoji Kinija šiuo atžvilgiu yra suskaldyta. Šiaurinių Kinijos provincijų komunistinė valdžia, remdamosi savo nuopelnais kare su Japonija, užprotestavo, kad Tšiangkaišekas vienas pats visos Kinijos vardu priimtų Japonijos kapituliaciją. Kinų komunistų vadas gen. Mao Tse-Tung du kartus atmetė generalissimo Tšiangkaišeko kvietimą asmeniam pasitarimui. Tik paskelbus Sovietų Sąjungos — Kinijos draugiškumo sutartį, kuria Sov. S-ga pripažįsta Kinijoje Tšiangkaišeko vyriausybės aukščiausią autoritetą, gen. Mao Tse-Tung 3-jį kvietimą priėmė ir atvyko į Tšunkingą. Pasitarimai tebevyksta.

Iš dabartinės įvykių eigos vis tik netektų daryti išvados, kad Tol. Rytų problemos iš esmės jau būtų išspręstos. Tai patvirtina ir Londono radijo š. m. VIII. 31. pranešimas, kad Japonijos okupacijos klausimas bus svarstomas 5 didžiųjų valtsybių užsienių reik. ministerių taryboje, kuri susirinks Londone š. m. rugsėjo mėn. 10 d. Atrodo, praeis dar daug laiko, kol ilgo ir siaubingo karo sujudintas pasaulis galės grįžti į normalų gyvenimą. *J. K.*

Leidžia — Spaudos Darbuotojų Kolektyvas — Vyr. Redaktorius Dr. V. Bieliau kas. Adresas: München 27, Lamontstr. 21